

Naar 16 uur voorschoolse educatie

Een handreiking | plus nieuwe voorbeelden 2020

Januari 2020 – Oberon/Sardes

GOAB
kansen voor kinderen

Inhoud

Inleiding.....	1
Wat vraagt de herinrichting van VE van de gemeente?.....	2
Stap 1. Kennis vergaren en samen verkennen	2
Stap 2. Standpunt bepalen en doorrekenen	3
Stap 3. Besluitvorming en implementatie	6
Bijlage 1 Overzicht mogelijke varianten.....	7
Bijlage 2 Voorbeelden	9
Gemeente Amsterdam	10
Gemeente Groningen	11
Gemeente Lopik	13
Gemeente Enschede	14
Gemeente Pijnacker-Nootdorp	15
Gemeente Woudenberg.....	17
Gemeente Urk.....	18
Gemeente Landgraaf.....	20

Inleiding

Effectieve inzet op het vergroten van onderwijskansen start op de voorschool. Met kwalitatief hoogwaardige VVE stimuleren pedagogisch medewerkers jonge kinderen spelenderwijs in hun ontwikkeling. Er zijn aanwijzingen in onderzoek dat een hogere intensiteit van een VVE aanbod samenhangt met betere kinduitkomsten.¹ Het Kabinet kiest voor een uitbreiding van voorschoolse educatie van 10 naar 16 uur zodat voorschoolse educatie (VE) nog meer effect kan sorteren. De uitbreiding naar 16 uur VE is een extra stap in de richting van een zo veel mogelijk gelijke start op de basisschool voor alle kinderen. Daarnaast wordt het aanbod van voorschoolse educatie verbeterd met de inzet van een pedagogisch beleidsmedewerker, deze persoon gaat de pedagogisch medewerkers ondersteunen bij een kwalitatief goede invulling van 16 uur. De beide maatregelen worden gefaseerd ingezet. De pedagogisch beleidsmedewerker vanaf 1 januari 2022 en 16 uur per 1 augustus 2020. In deze brochure beschrijven we het proces naar de overgang van 10 naar 16 uur voorschoolse educatie.

De uitbreiding van 10 naar 16 uur VE is opgenomen in het Regeerakkoord 'Vertrouwen in de toekomst'. Volgens de Wet op het Primair Onderwijs (WPO artikel 166) zijn gemeenten verantwoordelijk voor het organiseren van voldoende aanbod van VE. Om gemeenten in staat te stellen deze uitbreiding te financieren, heeft het Kabinet 170 miljoen euro aan extra middelen beschikbaar gesteld. Daarnaast is een deel van deze middelen bedoeld om de inzet van meer pedagogisch beleidsmedewerkers in de VE te financieren (deze eis gaat op 1 jan 2022 in werking).

Minister Slob heeft richting gegeven aan de eisen rondom de uitbreiding van uren via kamerbrieven en het [besluit](#) van 20 september waarin het Besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie is aangepast². Hierin stelt de minister dat:

- het gaat om het organiseren van een totaal aanbod van 960 uur over 1,5 jaar (voor een peuter van 2,5 tot 4 jaar);
- waarbij alleen de eerste 6 uur per dag worden meegerekend in het totale aanbod van 960 uur;
- het aanbod van 960 uur over meer dan 40 weken per jaar mag worden aangeboden en/of variabel naar leeftijd.

Figuur: voorbeeld invulling 16 uur VE variabel naar leeftijd

Deze handreiking is geschreven door Oberon en Sardes in opdracht van het Ministerie van OCW in het kader van het landelijke ondersteuningstraject GOAB. Het biedt gemeenten handvatten om samen met de voorschoolse aanbieders de uitbreiding van VE-uren voor te bereiden. In deze versie (van januari 2020) zijn er vier nieuwe praktijkvoorbeelden toegevoegd, zodat we een meer divers beeld schetsen van de wijze waarop gemeenten en uitvoerende partijen invulling geven aan 960 uur.

¹ Melhuish, E., Erekly-Stevens, K., Petrogiannis, K., Ariescu, A., Penderi, E., Rentzou, K., Tawel, A., Broekhuizen, M., Slot, P., & Leseman, P. (2015). A review of the research on the effects of early childhood education and care (ECEC) on development. Oxford/Utrecht: Project CARE.

² Besluit van 20 september 2019 tot wijziging van het Besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie in verband met de verhoging van het minimaal aantal uren aanbod voorschoolse educatie en de inzet van een pedagogisch beleidsmedewerker

Wat vraagt de herinrichting van VE van de gemeente?

Gemeenten hebben tot 1 augustus 2020 om het aanbod van 960 uur voor doelgroeppeuters in de leeftijd 2,5 tot 4 jaar op goede wijze te organiseren. Deze handleiding beschrijft drie stappen die gemeenten kunnen doorlopen om de uitbreiding naar 16 uur VE te realiseren.

Stap 1. Kennis vergaren en samen verkennen

Opbrengsten stap 1

Zicht op de verschillende varianten voor doelgroep en niet-doelgroep vanuit gezamenlijk beeld over de lokale context, bestaande uit:

- *Praktische randvoorwaarden; wat is mogelijk*
- *Aansluiten bij pedagogische visie aanbieders: wat is wenselijk*
- *Wensen en behoefte ouders*

Het uitbreiden van 10 naar 16 uur VE start met het vergaren van kennis. De kernvraag is: hoe gaan we de 960-uur inrichten? Hoeveel uren per dagdeel? Hoeveel dagdelen? Hoeveel weken? Vanaf welke startleeftijd? Omdat de minister de inrichting heeft vrijgelaten zijn er veel varianten mogelijk.

Het aanbod kan:

- over meer dan 40 weken per jaar worden aangeboden, en/of
- gevarieerd naar leeftijd worden aangeboden (jongere peuters drie dagdelen, oudere peuters vijf dagdelen), en/of
- met verschillende uren per dagdeel worden aangeboden (4 dagdelen van 3 uur in gemengde groepen en een vijfde dagdeel van 4 uur met alleen de VVE-peuters) en/of
- per aanbieder verschillen.

In bijlage 2 zijn een aantal gemeenten beschreven waarbij de **variatie** zichtbaar wordt. Ook staan er in bijlage 1 overzichten van het aantal uur per week dat geboden kan worden bij een aanbod verspreid over meer weken of gevarieerd naar leeftijd. Hierbij geldt dat uit het weinige onderzoek dat gedaan is naar intensivering van VE blijkt dat een langer dagdeel voor een kind een positief effect kan hebben op het verminderen van achterstanden³.

In de verkenningsfase is het aanbod voor **reguliere peuters** een aandachtspunt. In de huidige opzet gaan reguliere peuters veelal de helft van het aantal VE-uren naar de peuteropvang. Bij een verdeling van minimaal 16 uur VVE over 3 dagdelen van bijvoorbeeld 5,5 uur komt de vraag op wat dan de helft van het aantal uren is. Is dat 1 of 2 dagdelen? Dit is een inhoudelijk maar ook een financieel vraagstuk. Immers, hoe meer uren vallen onder reguliere opvang, hoe hoger de kosten voor de gemeente voor de reguliere peuterplekken.

³ Valenti & Tracey, Full-Day, Half-Day, and No Preschool Effects on Urban Children's First-Grade Reading Achievement 2009. In 2020 start een landelijk onderzoek naar de effecten van de intensivering van VE. Meer informatie hierover komt op www.goab.eu.

De inrichting van 16 uur VE bij andere gemeenten bieden inspiratie in het denken over de mogelijkheden. Belangrijk is om de **lokale context** in beeld te brengen. In gesprek met de huidige aanbieders van VE kan gezamenlijk worden achterhaald wat het best passend is. Hierbij is een eerste onderwerp van gesprek de mogelijkheden en onmogelijkheden van de aanbieders zelf. Voor sommige aanbieders is aansluiten bij de schooltijden leidend, voor andere is ruimtegebrek een reden om geen lange dagdelen van meer dan 4 uur aan te bieden. Daarnaast hebben aanbieders vanuit hun pedagogische visie veelal ook een standpunt over hoe lang een dagdeel VE maximaal zou moeten zijn. Ook de mogelijkheden van de peuters en de wensen en behoeften van de **ouders** zijn belangrijke onderdelen van de lokale context. Aanbieders hebben daar vaak goed zicht op. Ook de partij die VVE indiceert (GGD, consultatiebureau, JGZ), kent over het algemeen de wensen en/of beweegredenen van ouders om wel of niet deel te nemen aan VE. Het is belangrijk om in een vroeg stadium hier informatie over te verzamelen. Het succes van een aanbod van 16 uur VE wordt immers bepaald door ouders die de 16 uur daadwerkelijk afnemen en kinderen die hier volop van profiteren. Een aanbod dat niet aansluit op wensen/behoefte en mogelijkheden van ouders en hun peuters leidt tot minder bereik of meer afwezigheid op de groep (zogenaamde no show). Een eenvoudige peiling onder ouders via de pedagogisch medewerkers leidt vaak al tot goede ideeën.

In de gemeente Enschede zijn er drie aanbieders die al enige tijd pilots draaien. In deze pilots blijkt dat de ouders tevreden zijn over de urenuitbreiding. Zij geven aan dat zij bij hun kinderen zien dat het intensievere aanbod hen goed doet. De ouders blijken bijna allemaal bereid te zijn de extra uren af te nemen.

Stap 2. Standpunt bepalen en doorrekenen

Opbrengsten stap 2

- Een standpunt over startleeftijd, doelgroepdefinitie, VE in de kinderopvang, ouderbijdrage en vergoeding, kwaliteit en prijs, overgangsregeling, no showbeleid, VE in kleine kernen
- Een doorrekening op basis van de beslissingen

De wensen en mogelijkheden in de gemeente zijn gezamenlijk in beeld gebracht. Vervolgens is het voor de gemeente zaak om het gemeentelijk standpunt te bepalen. Kies je als gemeente voor een **sturende rol**? Dan kun je in de subsidieverordening bijvoorbeeld de lengte van dagdelen of het aantal weken per jaar aanbod vastleggen. Wil je dit door de aanbieders zelf laten invullen, dan kun je bijvoorbeeld minimale en maximale uren per week of weken per jaar opnemen. Veel gemeenten kiezen ervoor om de besluitvorming af te stemmen met een VVE-werkgroep waarin de lokale aanbieders van kinderopvang vertegenwoordigd zijn.

Los van de keuze voor de rol die de gemeente wil vervullen, is een inhoudelijke standpunt nodig op een aantal thema's:

Doelgroepdefinitie

De uitbreiding van uren is een logisch moment om stil te staan bij de gemeentelijke doelgroepdefinitie. De urenuitbreiding moet ten eerste ten goede komen aan de peuters voor wie VE bedoeld is. Het is een politieke keuze om de definitie eventueel te verbreden, zodat meer kinderen kunnen profiteren van de VE. De [dashboards van CBS](#) met aantallen peuters die vallen onder de nieuwe landelijke doelgroepdefinitie kunnen hier handvatten voor geven.

Startleeftijd

De eis van 960 uur geldt voor peuters van 2,5 tot 4 jaar. Vanuit de OAB middelen of andere gemeentelijke middelen kunnen gemeenten aanvullend een VVE-aanbod bekostigen voor peuters van 2 tot 2,5 jaar. Deze keuze houdt verband met de lokale doelgroepdefinitie. Als een gemeente hiervoor kiest, komt het totaal aanbod VE op meer dan 960 uur. Sommige gemeenten kiezen ervoor de periode 2 tot 2,5 jaar te benutten als 'wenperiode'. De gemeenten Waalwijk en Roosendaal bieden jongere peuters de mogelijkheid te starten met minder uren.

VVE in de dagopvangsetting

Een langer dagdeel is goed in te passen in de dagopvangsetting. Halve dagdelen opvang zijn veelal 5,5 uur en hele dagen 11 uur. Om aan de 16 uur norm te voldoen moet een kind met een VVE-indicatie dus minimaal tweeëneenhalve dag op een kinderdagverblijf zitten. Het kinderdagverblijf moet uiteraard ook aan alle andere verplichtingen voldoen. Er zijn gemeenten die VE in de dagopvang mogelijk maken, bijvoorbeeld door via een vast jaarbedrag per kind extra kosten en inzet voor VE te compenseren. Voorbeelden zijn de gemeenten Waalwijk en Geertruidenberg. Inzet van VE in de dagopvang vraagt om goede kwaliteitsafspraken over de invulling van VE.

Vaste dagdelen of vergoeding per uur

De financiële compensatie voor VE voor ouders is op dit moment veelal ingericht naar dagdelen. Soms geldt voor de eerste twee dagdelen een inkomensafhankelijke ouderbijdrage en is het derde en vierde dagdeel gratis of tegen een lager tarief. Bij een uitbreiding van het aantal uren is het de vraag of het handig is om de vergoeding te koppelen aan het aantal dagdelen. Zeker wanneer de verdeling van 16 uur VE over dagdelen per aanbieder verschilt. De gemeente Schiedam heeft ervoor gekozen ouders te compenseren voor een aantal uren per week: ongeacht hoe aanbieders de 16 uren aanbieden, ouders wordt een ouderbijdrage gevraagd over de eerste 8 uur, de tweede 8 uur zijn voor ouders kosteloos.

Kwaliteit en prijs

Welke kwaliteit van VE verwacht je tegen welke prijs? Bij de uitbreiding van 10 naar 16 uur is het goed om (opnieuw) stil te staan bij de kwaliteitseisen die je als gemeente koppelt aan de vergoeding voor VE. De VE uren moeten minimaal voldoen aan de eisen in het Besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie. Een gemeente mag kiezen voor hogere kwaliteitseisen. Zo heeft de gemeente Urk besloten dat ze gelijk met de invoering van 16 uur VE ook een kwaliteitskader in gebruik neemt. De doelstelling is een aanbod van 16 uur VE van uitstekende kwaliteit.

Overgangsperiode of zachte landing

De minister stelt de verplichting om 16 uur VE aan te bieden aan kinderen die in 2020 2,5 jaar worden. De nieuwe eis geldt voor alle doelgroepeuters die vanaf 1 augustus 2020 2,5 jaar worden. Reeds geplaatste kinderen die een aanbod ontvangen van 10 of 12 uur mogen vanaf 2020 nog steeds 10 of 12 uur ontvangen. Op deze manier creëer je een overgangsperiode waarin steeds meer kinderen 16 uur VE ontvangen. Het voordeel van het werken met een dergelijke overgangsperiode is dat er voor 'huidige' ouders geen veranderingen optreden. Een overgangsperiode roept echter wel dilemma's op ten aanzien van de bedrijfsvoering.

Bijvoorbeeld over de planning van groepen, de inzet van medewerkers, dat een deel van de VE-peuters eerder wordt opgehaald etc. Als dagdelen verlengd worden is het niet eenvoudig om onderscheid te maken tussen 'oude' en 'nieuwe' peuters, als het aantal dagdelen uitgebreid worden is dit wel te realiseren, mits er genoeg VE-peuters zijn.

No show beleid

Soms nemen ouders een deel van het aantal uren VE niet af. De kans bestaat dat dit bij een uitbreiding in uren meer zal voorkomen. Hoe ga je als gemeente om met een zogenoemde 'no show' – een kind dat een bepaald aantal uren of het extra dagdeel niet komt? Vergoed je aanbieders voor deze uren (de aanbieder heeft de medewerkers op de groep staan en blijft de gewenste kwaliteit bieden) of reken je af op ieder afgenomen uur?

Is dat laatste bedrijfstechnisch realistisch voor aanbieders? Compenseer je ouders voor contractuele uren of voor afgenomen uren? Vervallen bij veelvuldig 'no show' de rechten van ouders op eventuele gratis uren? Wat is hierbij in het belang van het kind? De gemeente Woudenberg werkt momenteel met oudercontracten met rechten en plichten van VVE-ouders. Dit contract wordt in een persoonlijk gesprek toegelicht. Hierin staat ook opgenomen dat peuters alle uren aanwezig zijn. Woudenberg is voornemens deze werkwijze te behouden en de urenverhoging hierin op te nemen.

Aanbod in kleine kernen

Bij gemeenten met kleine kernen speelt de vraag of het überhaupt mogelijk is een uitbreiding van VE te kunnen realiseren in de kleine kernen. Wellicht moet worden gekozen voor een beperkt aantal centrale locaties voor VE. VE in de dagopvang aanbieden is ook een goede oplossing. Wat wil en kan de gemeente doen om ouders te verleiden naar die kernen te reizen? Een mogelijkheid die het aanbod in kleine kernen kan ondersteunen, is werken met groeps- of locatiesubsidie. De gemeente Meierijstad heeft hiervoor gekozen omwille van de kleine kernen. Ook de gemeenten Amsterdam, Haarlem en Leiden werken met locatiesubsidies, zij doen dit omwille van de kwaliteit.

We pretenderen niet dat dit alle vraagstukken zijn die aan bod komen. Gaandeweg is het mogelijk dat er vanuit de praktijk nieuwe vraagstukken opkomen. Waar mogelijk komen die aan bod in de handreiking voor aanbieders. Uiteindelijk dient de gemeente keuzes te maken, uiteraard in goed overleg met de VVE-aanbieders. Te denken valt aan:

- Telt inloop ook mee voor de VE-uren? Ons advies is hier zeer terughoudend mee om te gaan, omdat er geen educatief aanbod is.
- Biedt de gemeente een financiële compensatie aan organisaties die in het derde kwartaal 2020 bewust enige leegstand creëren, zodat zij vanaf 1 augustus 2020 een volledig, uitgebreid aanbod kunnen bieden?
- Kan een locatie twee of drie dagdelen VE aanbieden, zodat in samenwerking met een andere locatie de 16 uur VE aangeboden wordt? Dit dient in samenspraak met GGD worden besproken, in de basis zou dit mogelijk moeten zijn.
- Hoe kunnen pm-ers de taakuren buiten de groep om uitvoeren als er twee dagdelen VE op één dag worden aangeboden? Dit is vooral een werkgeversvraagstuk.

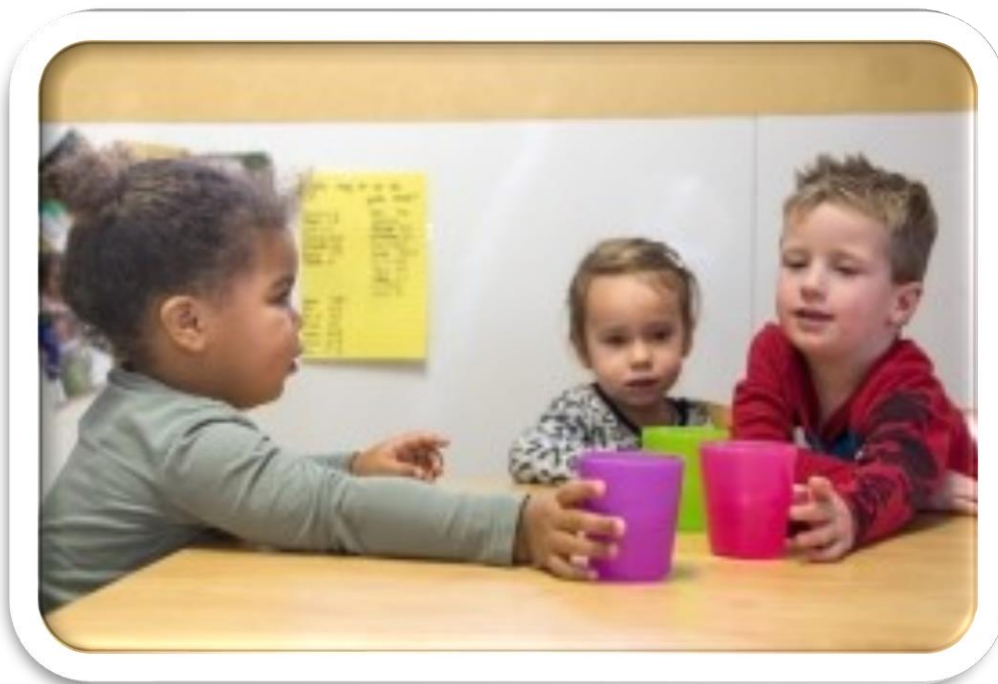
Wanneer de lokale context en de gemeentelijke standpunten duidelijk zijn, is het tijd voor het doorrekenen van de financiële gevolgen van de verschillende keuzes. Zo wordt inzichtelijk wat de effecten zijn van de gewenste uitgangspunten. Veelal laten gemeenten verschillende varianten doorrekenen, zodat inzichtelijk wordt wat de effecten zijn voor gemeente en ouders van bijvoorbeeld meer of minder gratis uren VE.

Stap 3. Besluitvorming en implementatie

Opbrengsten stap 3

- *Subsidieverordening 16 uur VE*
- *Communicatie richting ouders*
- *Voorwaarden uitvoering 16 uur VE bij aanbieders*

Wanneer de lokale context, de gemeentelijke standpunten en financiële gevolgen duidelijk zijn en daarmee de kaders voor de subsidieverordening, kan de interne besluitvorming starten met een Collegevoorstel en indien nodig een Raadsvoorstel. De subsidieverordening VE kan worden aangepast. Het is belangrijk om aanbieders tijdig te betrekken bij de herinrichting van de VE. Zij hebben een verplichting om een tariefswijziging 12 weken voor de ingang voor te leggen aan de oudercommissie⁴. Daarbij is een goede informatievoorziening aan ouders (gezamenlijk of voor iedere aanbieder individueel) een belangrijke voorwaarde voor succes. Ook moeten aanbieders de tijd krijgen om eventueel nieuwe medewerkers aan te trekken en/of te scholen en om contracten aan te passen. Ons advies is om zo snel mogelijk duidelijk te maken wat de gemeentelijke kaders worden.

⁴ De oudercommissie heeft vanuit de Wet Kinderopvang 6 weken de tijd om een advies uit te brengen. Daarbij moet de organisatie rekening houden dat zij de tariefwijziging minimaal 1 maand (opzegtermijn) en een week voordat de invoering ingaat aan de ouders bekend maakt.

Bijlage 1 Overzicht mogelijke varianten

Variatie naar leeftijd

In de periode tussen 2,5 en 4 jaar moet een VE-doelgroeppeuter 960 uur VE aangeboden krijgen. De onderstaande tabel geeft drie voorbeelden weer (uitgaande van 40 weken aanbod per jaar).

Leeftijd	Voorbeeld 1 (dagdeel van 5,5 uur)	Voorbeeld 2 (dagdeel van 4 uur)	Voorbeeld 3 (dagdeel van 3 uur)
2,5 – 3 jaar	11 uur per week	12 uur per week	15 uur per week
3 – 3,5 jaar	16,5 uur per week	16 uur per week	15 uur per week
3,5 – 4 jaar	22 uur per week	20 uur per week	18 uur per week

In de gemeente Enschede wordt geëxperimenteerd met dergelijke varianten. Dit is verder beschreven in bijlage 2.

Voordelen van een opbouw van uren met de leeftijd zijn bijvoorbeeld:

- jongere kinderen worden minder belast;
- voor ouders van jonge peuters kan de drempel voor deelname daardoor minder hoog zijn;
- de overgang naar het onderwijs is mogelijk makkelijker omdat oudere peuters gewend zijn aan meer uren.

Nadelen van een variabele opbouw naar leeftijd zijn o.a.:

- een toenemende administratieve lasten bij verantwoording: er moet over meerdere groepen worden verantwoord (per leeftijdsgroep en naar kinderopvangtoeslag etc.);
- mogelijke wachtlijsten bij doorstroom: zodra het kind een volgende leeftijdsgroep bereikt, moet er op dat moment net plek zijn. Dit is in de praktijk lastig te realiseren, tenzij overcapaciteit gefinancierd wordt.

Variatie in aantal weken

Van oudsher houdt de peuteropvang het schoolwekenmodel aan. Peuters zijn tijdens de schoolvakanties vrij. Dit staat haaks op de kinderopvang (inclusief buitenschoolse opvang) waar kinderen meestal 52 weken per jaar kunnen worden gebracht⁵. Onderstaande tabel geeft weer hoeveel uren per week geboden kunnen worden om de 960 uur over 1,5 jaar te halen wanneer een opvang meer weken open is.

Weken open	Uren per week
40	16
43	15*
44	14,5**
46	14*
48	13,5*
50	13*

* Met deze verdeling krijg je meer dan 640 uren in een jaar (van 644 tot 650 op jaarbasis).

** Met deze verdeling is er sprake van net iets minder dan 640 uur op jaarbasis (te weten: 638)

⁵ In de opvang is een contract met vakantieweken gangbaar – ouders nemen een aantal dagen in de week opvang af, aangevuld met opvang tijdens 6, 8 of 12 vakantieweken.

Vooral aanbieders van dagopvang lijken een voorkeur te hebben voor de uitbreiding van het aantal weken. Daarbij wordt in de gemeenten Lingewaard en Veenendaal 46 weken genoemd als mogelijk uitgangspunt.

Voordelen van een aanbod gespreid over meer weken zijn:

- meer dan 40 weken is makkelijker in te regelen binnen de kinderopvangsetting.
- ouders kunnen arbeid en peuteropvang beter combineren.

Nadelen zijn bijvoorbeeld:

- mogelijke stijging no-show bij openstelling van meer dan 46 weken: de meeste ouders zijn een aantal weken per jaar vrij en op vakantie. In deze periode brengen zij hun peuter niet naar de opvang.
- mogelijke problemen rondom beschikbare ruimten: als de peuteropvang gebruik maakt van dezelfde ruimten als buitenschoolse opvang is uitbreiding naar vakantieweken veelal niet mogelijk.

Een alternatief dat door meerdere aanbieders verkend wordt, is het instellen van een peuterzomerschool. Dit is een variant op het aantal weken openstelling. Als voorbeeld: in vier weken vakantie wordt een extra aanbod van 10 uur per week gedaan (twee dagdelen van 5 uur) en in de 40 weken wordt een aanbod van 3 dagdelen van 5 uur gerealiseerd. Dit maakt samen 640 uur per jaar.

Variatie uren per dagdeel

Minimaal 16 uur per week is in veel verschillende varianten in te vullen, over ochtenden of in een combinatie van ochtend- en middagopenstellingen. Onderstaande tabel geeft enkele mogelijkheden:

4 x 4 uur
3 x 5,5 uur
5 x 3,15
2 x 3,5 en 3 x 3
2 x 4,5 en 3 x 2
3 x 2,30 en 2 x 4,15
3 x 4,30 en 1 x 3,15
2 x 5 en 2 x 3
Etc

Mogelijke voordelen van langere dagdelen zijn:

- ouders hebben keuze op welk moment van de dag zij gebruik maken van de opvang wat de combinatie van arbeid en peuteropvang eenvoudiger maakt voor ouders;
- makkelijker in te regelen binnen de kinderopvangsetting.

Mogelijke nadelen zijn:

- variatie in uren per dag is lastiger te organiseren voor aanbieders, denk aan beschikbare ruimten en flexibele inzet van pedagogisch medewerkers;
- overstap van een mogelijke huidige situatie van 4 x 2,5 naar 3 x 5,50 is organisatorisch ingewikkelder en voor ouders is mogelijk ook een (te) grote aanpassing.
- een langer dagdeel is in sommige situaties niet te realiseren, wanneer ruimtes bijvoorbeeld ook door de buitenschoolse opvang worden gebruikt.

Bijlage 2 Voorbeelden

In deze bijlage is voor een viertal gemeenten beschreven op welke wijze zij de 16 uur VE hebben ingericht. De variëteit tussen de gemeenten is leidend geweest om deze vier te selecteren. In december 2019 hebben we nog vier nieuwe voorbeelden toegevoegd, dat zijn de gemeenten: gemeente Pijnacker-Nootdorp, Woudenberg, Urk en Landgraaf.

Aanbieders

Amsterdam heeft een open peuterstelsel. Alle houders van kindcentra kunnen in aanmerking komen voor subsidie voor VE, mits zij voldoen aan de gemeentelijke voorwaarden en eisen op inhoud en kwaliteit. Amsterdam onderscheidt twee voorschoolse voorzieningen:

1) reguliere kinderdagverblijven 0-4; 2) kinderdagverblijven met VE (voorscholen).

Amsterdam heeft alleen met de voorscholen een subsidierelatie. Rond de 30 aanbieders ontvangen subsidie voor VE. Iets minder dan de helft is een 'oude' peuterspeelzaalorganisatie. Peuterspeelzalen zijn met de harmonisatie veranderd in halve en hele kinderdagopvang.

Uren

Per 1 januari 2019 krijgen alle Amsterdamse peuters, doelgroepeuters en reguliere peuters, een aanbod van 16 uur per week (640 uur per jaar). De uren moeten verdeeld zijn over minimaal drie dagdelen. VE mag worden aangeboden in horizontale en verticale groepen 0 tot 4 jaar en verdeeld worden over meer dan 40 weken per jaar. Dat is aan de aanbieders.

Kwaliteitseisen

Voor- en vroegscholen in Amsterdam werken met een van de door het NJi erkend integraal educatief programma voor VVE. Keuze van het programma wordt niet voorgeschreven. Voor de voorscholen is beschreven welke kwaliteit wordt verwacht van individuele medewerkers, op groepsniveau en op organisatieniveau. Amsterdam legt de lat hoger dan landelijk verplicht is als het gaat om kwaliteitseisen. De VVE-aanbieder maakt jaarlijks een opleidingsplan, op basis van de visie binnen de organisatie en analyse van de situatie per locatie. Op basis hiervan kan een opleidingsbudget worden aangevraagd. De GGD toetst op zowel de wettelijke basiseisen als de aanvullende Amsterdamse criteria.

Bekostiging

Het Amsterdams peuterstelsel wordt gefinancierd met OAB-middelen, Asscher-middelen en middelen uit het gemeentefonds. Houders van een voorschool kunnen subsidie aanvragen voor 1) het voorbereiden op het uitvoeren van VE (eenmalige subsidie van max. € 7.500) en 2) het aanbieden van VE aan Amsterdamse kinderen van 2 tot 4 jaar in voorscholen (periodieke subsidie voor kwaliteit VE). Amsterdam werkt met groepsbekostiging. Bij een minimum van 8 peuters (reguliere peuters en/of doelgroepeuters) komt een groep in aanmerking voor een basisbedrag. Dit normbedrag is o.m. voor taakuren voor beroepskrachten, ouderbetrokkenheid, zorg, inzet hbo'er en opleiding. Daarbovenop komt een kwaliteitssubsidie per groep waarvan de hoogte wordt bepaald door het aantal: a) peuters van 2 tot 4 jaar in een groep en b) doelgroepeuters in een groep. Wanneer een peuter minder dan 400 uur afneemt, telt deze niet mee bij de berekening van de kwaliteitssubsidie.

Ouderbijdrage

Alle ouders van peuters (2 tot 4 jaar) betalen een inkomensafhankelijke ouderbijdrage voor alle uren die ze afnemen. Er zijn geen 'gratis' uren of dagdelen. De landelijke kinderopvang-toeslagtabel wordt toegepast. Als ouders recht hebben op kinderopvangtoeslag, vragen zij dit aan voor alle uren. Ouders die geen recht hebben op kinderopvangtoeslag hebben recht op een vergoeding van de gemeente voor maximaal 16 uur per week. Ouders hoeven hier niets voor te regelen. De tegemoetkoming van de gemeente loopt via de aanbieders. Afname van minder uren moet worden besproken met de voorschool. Afname van meer uren gaat tegen het geldende uurtarief van de organisatie voor deze extra uren.

Aanbieders

De gemeente Groningen is geharmoniseerd in 2011. De gemeente kent van oudsher twee aanbieders, een grote kinderopvangorganisatie en een organisatie voor peuterspeelzaalwerk. Daar zijn vier kleinere aanbieders bij gekomen. Van nieuwe aanbieders wordt verwacht dat ze VE-niveau hebben voordat zij in aanmerking komen voor de jaarlijkse VE-subsidie. Groningen biedt sinds 2019 de mogelijkheid voor 16 uur VE.

Uren

Elke Groningse peuter kan vanaf 2 jaar oud gebruik maken van 8, 12 of 16 uur VE. Elke Groningse peuter met een VE-indicatie wordt vanaf de leeftijd van 2,5 jaar gestimuleerd gebruik te maken van 16 uur VE. 16 uur VE kan verdeeld zijn over vier dagdelen van vier uur. Of over twee dagdelen van zes uur plus één dagdeel van vier uur. Alleen in specifieke gevallen kan er maatwerk geleverd worden in de vorm van drie dagdelen van 5,5 uur. Er zijn zowel aparte peutergroepen (zgn. *stand alone*-locaties) als peuteropvang geïntegreerd in horizontale groepen dagopvang. Er wordt gewerkt met dagdelen van minimaal vier en maximaal zes uur, gedurende 40 weken per jaar.

In het geval dat een kind reeds gebruik maakt van de dagopvang (0-2) en dan een indicatie krijgt, wordt een flexibele overgang mogelijk gemaakt. De leeftijdsperiode twee jaar en vier maanden en twee jaar en acht maanden mag dan worden benut voor een opbouw van het aantal uren dagopvang naar het vereiste aantal voor 16 uur VE⁶. Het mengen van groepen wordt gestimuleerd doordat de instellingen voor alle peuters die naar een VE-locatie gaan subsidie krijgen. Afhankelijk van of het gaat om een ouder die gebruik kan maken van een kinderopvangtoeslag gaat het om een extra subsidie (opslag op het norm-uurtarief voor kinderdagopvang) voor hoge kwaliteit of de subsidie voor een volledige plek. Er zijn groepen met relatief veel doelgroepkinderen. Het streven is maximaal 50% VE-geïndiceerde kinderen op één groep. Zijn het er meer, dan is de aanbieder verplicht tot herindelen (voor zover mogelijk).

Kwaliteitseisen

Groningen maakt onderscheid tussen wettelijke eisen en lokale ambities als het gaat om kwaliteit. Enkele kwaliteitsambities zijn bijvoorbeeld een locatiegericht ouderbeleidsplan, afstemmen van monitorgegevens en -systeem tussen voor- en vroegschoolse en vormen van professionalisering die duiden op een lerende cultuur. De kwaliteitseisen zijn vertaald in taken en uren en doorberekend in een kostprijs voor VE.

Bekostiging

Groningen investeert 70% uit het GOAB-budget in voorschoolse educatie. Daarnaast worden Asscher-middelen ingezet en middelen uit het gemeentefonds. Groningen werkt met een kindgebondensubsidie. Groningen hanteert twee tarieven voor VE, gebaseerd op twee verschillende typen VE-locaties: een *stand alone* tarief en een geïntegreerd tarief. Hiermee wordt erkend dat er verschillende typen kinderopvanginstellingen zijn. Instellingen met reguliere dagopvang en instellingen met peuteropvang voor slechts een beperkt aantal uur per dag (4 uur tot 6 uur) en dagdelen per week. De uitvoering van het Groningse kwaliteitskader stelt andere eisen aan de

⁶ Er telt per dag maximaal 6 uur opvang met VE mee voor de norm van 960 uur VE. Om te komen aan 16 uur VE, moet daarom gebruik gemaakt worden van minimaal drie dagdelen. Ondanks dat een kind wellicht al gebruik maakt van meer dan 16 uur dagopvang, kan een indicatie voor VE betekenen dat het aantal dagdelen opvang moet worden uitgebreid.

bedrijfsvoering van de verschillende instellingen. Naast de kindgebondensubsidie financiert de gemeente Groningen professionalisering om op het Groningse kwaliteitsniveau te komen. Bijvoorbeeld als het gaat om Opbrengstgericht Werken (OGW).

Ouderbijdrage

Alle ouders betalen een inkomensafhankelijke ouderbijdrage, gebaseerd op de KOT-tabel, voor 8, 12 of 16 uur VE. Ouders met recht op KOT vragen dit aan. De gemeente vult voor de aanbieders aan tussen de ouderbijdrage en het vastgestelde tarief voor VE-locaties (*stand alone* dan wel geïntegreerd). Ouders van peuters met een VE-indicatie ontvangen de tweede 8 uur VE gratis.

Aanbieders

De gemeente Lopik subsidieert drie aanbieders van peuteropvang met VE. Met elkaar hebben zij 9 VVE locaties binnen de gemeente Lopik. Twee van de houders (samen 8 locaties) hebben met de harmonisatie in 2017 de oude peuterspeelzalen overgenomen. De gemeente Lopik biedt per 2019 de gelegenheid om 16 uur VE aan te bieden. Door de mogelijkheid te bieden om te experimenteren, hoopt men te ontdekken 'wat werkt'.

Uren

Alle peuters krijgen 8 uur VE verdeeld over minimaal twee momenten in de week. Voor doelgroeppeters geldt dat zij 16 uur VE aangeboden krijgen op minimaal drie momenten in de week. Het aanbod is verspreid over 40 weken per jaar. VE wordt zowel aangeboden in aparte peutergroepen als geïntegreerd in de dagopvang. De startleeftijd voor VE is 2 jaar. De eerste ervaringen met 16 uur VE laten zien dat ouders 4 dagdelen van 4 uur voor hun 2-jarige peuter veel vinden. Soms nemen ouders minder uren af of houden zij hun kind zo af en toe een dagdeel thuis.

Kwaliteitseisen

Voor wat betreft de kwaliteitseisen, baseert de gemeente Lopik zich op de wettelijke eisen die zijn verbonden aan de registratie als VVE-locatie in het LRK. Met daarbij de kanttekening dat niet iedere aanbieder in Lopik voldoende (namelijk vier) dagdelen VE aanbiedt. De gemeente heeft na overleg met VNG besloten om niet te handhaven op deze beperking. De motivatie hiervoor is dat doelgroeppeters binnen de gemeente Lopik de mogelijkheid hebben om een totaal van vier dagdelen af te nemen op verschillende locaties.

Bekostiging

Met de herverdeling van OAB-middelen beschikt de gemeente Lopik per 1 januari 2019 over aanzienlijk meer budget. Als gevolg hiervan is o.a. de startleeftijd verlaagd van 2,5 naar 2 jaar oud. Het peuterstelsel in Lopik wordt gefinancierd met GOAB-middelen en Asscher-middelen. De gemeente werkt met een kindgebondensubsidie. Ouders zijn vrij in hun keuze voor een aanbieder en locatie. Alle huidige aanbieders van kinderopvang binnen Lopik zijn gecertificeerd.

De subsidie voor VVE bestaat uit twee onderdelen: de vergoeding van de landelijk vastgestelde maximale uurprijs dagopvang (minus de ouderbijdrage) en een door het college vastgestelde opslag per uur om te voldoen aan kwaliteitseisen voor VVE. Hierbij wordt bedoeld de financiering van extra voorbereidings- en evaluatietijd en aanvullende taken.

Ouderbijdrage

Alle ouders betalen een inkomensafhankelijke ouderbijdrage volgens de KOT-tabel. Voor ouders zonder recht op KOT, doelgroep of niet, is er gemeentelijke subsidie. Voor kinderen met VE-indicatie, met en zonder recht op KOT, zijn de tweede 8 uur VE 'gratis'. De gemeente financiert voor deze tweede 8 uur VE het landelijk vastgestelde maximum uurtarief plus de opslag voor kwaliteit van VE. De subsidie past in het gemeentelijk streven om VVE voor iedereen financieel bereikbaar te maken en een 100% bereik van VVE te realiseren.

Aanbieders

De peuteropvang wordt in Enschede verzorgd door drie grote commerciële aanbieders van kinderopvang. Deze drie aanbieders zijn voortgekomen uit een aantal overnames. Enschede heeft de harmonisatie destijds gekoppeld aan de vorming van IKC's: iedere school – of combinatie van in elkaars directe nabijheid gelegen scholen – heeft een samenwerkingspartner in de kinderopvang gekozen om samen te zorgen voor een goed aanbod. Enschede is bezig met nieuw beleid. Daarin wordt ook opnieuw gekeken naar de koppeling tussen VE-aanbod en het partnerschap van een IKC.

Uren

Op drie locaties wordt sinds de start van het schooljaar 2018-2019 bij wijze van pilot 16 uur VE aangeboden. Vooraf zijn geen eisen opgelegd qua vorm. Alle drie de aanbieders hebben gekozen voor een aanbod verspreid over 5 werkdagen. De invulling van de pilot verschilt: een van de locaties werkt met een extra dagdeel voor de oudste peuters, de andere aanbieder werkt nauw samen met de basisschool zodat er momenten zijn dat peuters en kleuters samen komen. De derde pilot heeft één keer in de week een moment dat ouders komen voor een gezamenlijk moment van eten en thema-besprekingen. Alle betrokkenen zijn tevreden over de verschillende invullingen van de pilots, ook ouders reageren enthousiast op het aanbod. Er is nog geen vraaguitval vastgesteld vanwege het aantal dagdelen.

Kwaliteitseisen

De gemeentelijke nadere regels omtrent kwaliteit van VE zijn deels ingehaald door de recente wijzigingen van het Besluit Basiskwaliteit VE. Enschede overweegt om in het beleid en de subsidieverordening voor VE een dagdeel VE te maximeren op 4 uur in plaats van 6 uur. Dit vanuit de overtuiging dat meer dagdelen effectiever zal zijn dan enkele zeer lange dagdelen.

Bekostiging

De gemeente Enschede wendt GOAB-budget en Asscher-middelen aan voor de voorschoolse educatie. Daarnaast wordt jaarlijks vanuit gemeentelijke middelen circa 600.000 euro geïnvesteerd in peuterarrangementen voor niet-doelgroeppeuters. Vanaf 2019 worden deze middelen meer als één geheel ingezet. Enschede werkt met een kindgebondensubsidie. Aanbieders schatten vooraf het aantal doelgroeppeuters en reguliere peuters en het verwachte gemiddelde inkomen van ouders. Aanbieders ontvangen vervolgens een maandelijks voorschot. Eindafrekening vindt jaarlijks plaats op basis van het aantal daadwerkelijk gerealiseerde plaatsen.

Ouderbijdrage

Ouders betalen een inkomensafhankelijke ouderbijdrage gebaseerd op de KOT-tabel. Ouders met recht op KOT vragen dit aan. De gemeente vult voor de aanbieders aan tussen de ouderbijdrage en het vastgestelde Enschedese tarief voor VE. Dit betekent dat – bij gelijk inkomen - de eigen bijdrage voor een uur kinderdagopvang even hoog is als voor een uur VE. Het derde en vierde dagdeel is voor doelgroeppeuters gratis.

Gedurende de pilotfase is de ouderbijdrage niet aangepast naar 16 uur.

Er liggen nog vragen hoe om te gaan met de ouderbijdrage per januari 2020.

- ontvangen reguliere peuters een gesubsidieerd aanbod van 2 x 3 uur of 2 x 4 uur?
- ontvangen doelgroeppeuters 8 of 10 extra uren gratis?

Aanbieders

De gemeente Pijnacker-Nootdorp bestaat uit drie kernen: Pijnacker, Nootdorp en Delfgauw. De gemeente kent van oudsher één **aanbieder** VE, een organisatie voor peuterspeelzaalwerk die enige tijd geleden gefuseerd is met een kinderopvangorganisatie. Er zijn daarnaast 3 kinderopvangaanbieders die in het verleden enige interesse hebben getoond om ook VE aan te gaan bieden op termijn. Het aantal opgevangen VE-kinderen bedraagt circa 60-70.

Uren

In 2018-2019 is in samenspraak met bestaande en potentiële VE-aanbieders overleg gevoerd over de toekomst van het VE-veld vanaf 2020 inclusief de omvorming naar 960 uur VE. Hierbij zijn in goede afstemming met de aanbieders de volgende keuzes gemaakt:

- Peuteropvang wordt altijd op VE-niveau aangeboden: de gemeente wenst dus de hoge VE-kwaliteit voor alle peuters in de gemeente;
- Vanaf 1 januari 2020 wordt de VE-markt opengesteld voor alle aanbieders die VE kunnen en willen aanbieden, zowel in peuteropvangsetting als in kinderdagopvangsetting;
- Instromen in 2020 kan per 1 januari, 1 april en 1 augustus, waarbij aan aanbieders de keuze wordt gelaten wanneer men start met de uitbereiding van VE-uren. Later instromen kan alleen als het subsidieplafond nog niet bereikt is. Vanaf 2021 geldt weer dat instromen alleen per 1 januari kan.
- VE dagdelen in peuteropvang-setting mogen maximaal 4 uur duren: bij langere dagdelen vinden er meerdere activiteiten plaats zoals gezamenlijk eten met een lagere educatief component.

Aanbod

Het VE-**aanbod** is voor peuters van 2 en drie maanden tot 4 jaar. Mengen van groepen wordt gestimuleerd doordat alle groepen op VE-niveau moeten opereren. Een VE-kind kan op elke groep terecht. De gemeente heeft voor alle groepen gesteld dat er maximaal 50% VE-geïndiceerde kinderen in mogen zitten.

Bekostiging en ouderbijdrage

De gemeente subsidieert fors in peuteropvang voor ouders zonder VE-indicatie: € 1,30 per uur boven het fiscaal maximum. Het VE-**subsidietarief** van 2020 is vastgesteld op € 11,- voor VE-ouders. Met deze twee bedragen is de hoge gevraagde kwaliteit voor VE-peuteropvang waar te maken, meent de gemeente. De gemeente stelt een vast subsidiebedrag per jaar beschikbaar aan aanbieders indien ouders kiezen voor VE in kinderopvangsetting (in 2020 is dit € 1.000). Alle ouders van wie de peuter gebruik maakt van een locatie met VE betalen de (eerste) 8 uren per week een inkomensafhankelijke **ouderbijdrage**, gebaseerd op de KOT-tabel. Ouders van peuters met een VE-indicatie betalen de tweede 8 uren het laagste tarief van de Belastingdienst (in 2020 is dit € 0,33 per uur).

Kwaliteitseisen

Naast alle landelijke eisen voor VE-opvang, heeft de gemeente enkele aanvullende **kwaliteitseisen** opgenomen in haar subsidieverordening:

- De aanbieder werkt aantoonbaar samen met basisscholen, gericht op het realiseren van een doorgaande leer- en ontwikkelingslijn (blijkend uit afstemming van activiteiten en afspraken over zorg voor kinderen, overdracht, ouderbetrokkenheid en anderstaligen);
- De aanbieder gaat meewerken aan de resultaatafspraken VE en gaat dus gegevens aanleveren voor de monitor uit het eigen kindvolgsysteem;

- De aanbieder gaat met alle VE-ouders een overeenkomst aan over rechten en plichten als VE-ouders over in ieder geval de afname van het aantal uren VE;
- De aanbieder gaat deelnemen aan door de gemeente geïnitieerde overleggen en aan relevante overleggen over zorg VE-kinderen.

Voor meer informatie: <https://www.pijnacker-nootdorp.nl/loketten/product/peuteropvang-subsidie-kindercentra.htm>

Aanbieders

De gemeente Woudenberg bestaat uit één kern en heeft circa 13.000 inwoners. De gemeente kende twee lokale **aanbieders** VE, sinds kort is er een derde regionale aanbieder bijgekomen. Er zijn op iedere teldatum circa 20 VE-kinderen aanwezig, waarbij een aanbieder meer VE-kinderen opvangt dan de andere twee.

Uren en aanbod

Schooljaar 2018-2019 is in samenspraak met de drie bestaande VE-aanbieders overleg gevoerd over de omvorming naar 960 uur. Hierbij zijn de volgende keuzes gemaakt:

- De uren VE per 1-1-2020 uitbreiden van 10 naar 16 uur: met de organisaties die VE aanbieden is overleg gevoerd nadat het uitstel van 1 augustus kenbaar is gemaakt en zij willen en kunnen per 1-1-2020 overschakelen op 16 uur VE.
- De startleeftijd voor VE vast te stellen op 2,5 jaar. Dit is momenteel 2 jaar en drie maanden, maar met name om aan te sluiten bij het Rijksbeleid wordt deze opgehoogd naar 2,5 jaar.
- De huidige doelgroepdefinitie voor VE blijft gehandhaafd: de cijfers van CBS geven een vergelijkbaar percentage doelgroeppeuters als het percentage VE-indicaties dat in de gemeente Woudenberg wordt afgegeven. Alle kinderen die volgens hen VE nodig hebben, hebben ook een indicatie.
- Organisaties krijgen de vrijheid om zelf te bepalen hoe ze het VE-**aanbod** de dagdelen invullen met als uitgangspunt maximaal 6 uur per dagdeel. De organisaties hebben aangegeven dat als ze zelf kunnen bepalen hoe ze dit invullen, ze meer armslag hebben om VE en de peuteropvang op elkaar af te stemmen. In gesprekken hebben organisaties in beginsel de voorkeur uitgesproken om relatief lange dagdelen VE (minimaal 4 uur, maximaal 5,5 uur) te gaan aanbieden vanaf 2020. De gemeente geeft de organisaties de ruimte om dit zelf verder uit te werken.
- Er is een bovengrens van 22 VE-plekken. De organisaties hebben aangegeven dat dit aantal VE-plekken dekkend is.
- De organisaties ontvangen vanaf 2020 een basisbedrag VE van € 7.500 per organisatie per jaar. Het basisbedrag houdt in dat de organisaties een soort startbedrag voor VE ontvangen. Daarmee worden ze in staat gesteld om de **kwaliteit** van de VE op peil te houden. Als er het ene jaar minder kinderen zijn dan het andere jaar, heeft dat geen consequenties voor de kwaliteit. Door te werken met een basisbedrag, kunnen meerdere organisaties in Woudenberg VE-plekken aanbieden en hebben ouders meer keuzemogelijkheden. Hierbij geldt een ondergrens van twee bezette VE-plekken om in aanmerking te komen voor het basisbedrag.

Bekostiging

Naast het basisbedrag is er een vast **subsidie**bedrag VE per kind, geënt op aanvullend (bovenop het basisbedrag) normtarief VE van € 9,-. Het bedrag per kind is: € 3.000 per VE-kind waarvan de ouders recht hebben op kinderopvangtoeslag en € 5.500 per VE-kind waarvan de ouders geen recht op kinderopvangtoeslag hebben. Achteraf wordt niet verrekenend met daadwerkelijk geïnde ouderbijdragen.

Ouderbijdrage

De gemeente heeft bepaald dat voor VE-ouders de **ouderbijdrage** het laagste tarief van de Belastingdienst is (in 2020 is dit € 0,33 per uur). Indien een VE-aanbieder van deze regel wenst af te wijken, voert de aanbieder hierover overleg met de gemeente Woudenberg.

Het nieuwe bekostigingssysteem van het GOAB levert voor Urk een forse verhoging op van het budget voor onderwijsachterstanden. Een grote uitdaging voor Urk is om aanzienlijk meer doelgroepkinderen te bereiken in de voor-en vroegschoolse periode dan tot voor kort. In een context waarin het voor veel gezinnen niet gebruikelijk is om van opvang gebruik te maken.

Aanbieders

De gemeente Urk kent van oudsher één **aanbieder VE**, zij biedt kortdurende peuteropvang aan van goede kwaliteit. Het streven is dan ook om vast te houden aan dit kwaliteitsniveau, ook voor de eventuele nieuwe aanbieders (dit is terug te vinden in het kwaliteitskader). Het aantal op te vangen VE-kinderen bedraagt 90 (volgens de dashboards van CBS) en tot op heden werden er 40 VE-plaatsen aangeboden van de 565 peuters in totaal.

Uren en aanbod

Het VE-**aanbod** is voor peuters van 2,5 jaar tot 4 jaar, zij gaan gemiddeld 16 uur in de week naar de peuteropvang gedurende 40 weken (960 uur in totaal). Er wordt gewerkt met een gecertificeerd VVE programma. De voorschool vindt plaats in horizontale (peuters van dezelfde leeftijd) vaste groepen. Dat betekent dat een peuter 16 uur in dezelfde groep van 2,5 tot 4 jarigen zit met vaste pedagogische medewerkers. De pedagogisch beleidsmedewerker zet zich in ten behoeve van de verhoging van de kwaliteit van de voorschoolse educatie, middels implementatie beleid en coaching van de pm'ers.

Kwaliteit

Volgend op de aankondiging van het nieuwe landelijke onderwijskansenbeleid, heeft de werkgroep VVE in opdracht van de LEA een advies geschreven. Beleidsprioriteit 1 vormde uiteraard de uitbreiding naar 960 uur. De werkgroep is iedere 6 weken bijeen gekomen en heeft de landelijke ontwikkelingen vertaald naar uitgangspunten, thema's en actiepunten voor de gemeente Urk. De uitgangspunten specifiek voor Urk zijn:

- Het Urker dialect,
- Ouders als partner en
- Centrum- en thuisgericht vve-aanbod

Rondom de invoering van 960 uur zijn een aantal thema's uitgewerkt:

- *De doelgroepdefinitie is aangepast:* 'de groep kinderen die opgroeien met een risico op (taal)achterstand door omgevingsfactoren' is toegevoegd. Aansluitend daarop is gekozen voor het screeningsinstrument VLOT
- *100% bereik en een gespreid en dekkend aanbod VVE:* er is gesproken over de mogelijkheid van een basisaanbod voor alle kinderen, besloten is om dit niet te doen (onder andere vanwege capaciteitstekort); wel zijn er scherpere afspraken gemaakt over indiceren en toeleiding; het aanbod voorschools en vroegschools wordt uitgebreid.
- *Kwaliteitskader vve:* Er is een kwaliteitskader opgesteld waarin ook gemeentelijke voorwaarden zijn opgenomen. Nieuwe aanbieders moeten een jaar operationeel zijn voordat zij VE mogen aanbieden. Er zijn afspraken gemaakt over het gebruik van het kader in de vroegschoolse periode en er is gekozen voor visitaties bij elkaar en gesprekken aan de hand van het ingevulde kwaliteitskader. De voorschoolse voorzieningen krijgen een externe auditor: allereerst om in aanmerking te komen als VE-voorziening en vervolgens een keer in de drie jaar.

- *16 uur ve*: Er zijn scenario's uitgewerkt waaruit gekozen kon worden. Variabelen bestonden uit kwaliteit, het aantal uren en de bekostiging. De huidige VE-aanbieder is gestart met een pilot en breidt dit in 2020 uit met een extra groep.

Bekostiging

Op basis van een adviesrapport is er gekozen voor een bekostiging van hoge kwaliteit *ve*, met gestaffelde groepsbekostiging (een vast bedrag per groep voor 3 of 4; voor tussen 5 en 8; voor tussen 9 en 12 doelgroepeuters in een groep). Naarmate er meer doelgroepkinderen in een groep zitten wordt de groepsbekostiging dan hoger. Er moet een minimum aantal VE-kinderen aan de opvang deelnemen (namelijk 3 peuters). De gemeente hanteert een inkomensafhankelijke bijdrage op basis van de VNG-adviestabel. Bij niet-doelgroepkinderen worden dan maximaal 6 uren vergoed. Deze verordening wil de gemeente in het eerste kwartaal van 2020 laten vaststellen.

Gemeente Landgraaf

Voor de gemeente Landgraaf betekent de invoering van de nieuwe bekostigingssystematiek dat het budget voor GOAB ruim vertienvoudigt. De gemeente Landgraaf ziet hiermee een kans om een breed toegankelijk, kwalitatief hoogwaardig peuterstelsel in te voeren: een basisvoorziening van 16 uur VE voor alle peuters van 2,5 tot 4 jaar oud. De peuteropvang wordt nadrukkelijk gezien als een preventief instrument als het gaat om het vergroten van onderwijskansen maar ook het (vroeg)signaleren van extra ondersteuningsbehoeften. Met een breed toegankelijk peuterstelsel legt de gemeente Landgraaf een gelijke en solide basis voor iedere peuter.

Aanbieders

De gemeente Landgraaf kent van oudsher één **aanbieder VE**, het oude peuterspeelzaalwerk. Het peuterspeelzaalwerk heeft zich met de harmonisatie gereorganiseerd en is de grootste van de huidige aanbieders. Binnen de gemeente Landgraaf zijn nog twee andere aanbieders van kinderopvang actief. In het nieuwe peuterstelsel bieden ook zij VVE. Daarmee hebben ouders de keuze uit halve dagopvang en hele dagopvang, beide met VE. Doordat doelgroepkinderen op alle locaties terecht kunnen, wordt segregatie voorkomen en sociale integratie bevorderd.

Uren en aanbod

Landgraaf telt volgens het CBS 85 doelgroepeuters. Het **VE-aanbod** is voor alle peuters van 2,5 jaar tot 4 jaar. De aanbieders mogen zelf vormgeven aan de invulling van het aantal uren per week en het aantal weken per jaar, mits zij 960 uur VE realiseren. Zonder dat de gemeente hierop heeft aangestuurd, werken alle drie de aanbieders met hetzelfde, gecertificeerde VVE programma.

Kwaliteit

De gemeente Landgraaf kiest voor hoogwaardige VE op alle groepen, voor alle kinderen. Om te zorgen voor een vergelijkbare kwaliteit voor alle kinderen, werken de partijen aan de ontwikkeling van een Landgraafs kwaliteitskader. Het ambitieniveau ligt straks in ieder geval boven de wettelijke norm van IKK. Een hogere basiskwaliteit brengt echter ook meer kosten met zich mee. Zo is er bijvoorbeeld sprake van een intensievere (bij-) scholing van pedagogisch medewerkers, een hogere bezettingsgraad van pedagogisch medewerkers op een groep peuters, meer taakuren die aan voorbereiding besteed moeten worden, etc.

Bekostiging

Het nieuwe peuterstelsel is in administratief opzicht zo min mogelijk belastend voor de peuter- en kinderopvangorganisaties en eventuele andere partners. De uurprijs per kind bestaat uit twee financiële bekostigingscomponenten: basiskwaliteit + extra kwaliteit. De component basiskwaliteit financiert als het ware de toegang tot peuteropvang. De component extra kwaliteit financiert de kwalitatief hoogwaardige VE voor alle peuters. De gemeente betaalt de extra kwaliteit voor alle peuters. Ouders die geen aanspraak kunnen maken op kinderopvangtoeslag betalen een inkomensafhankelijke ouderbijdrage voor de basiskwaliteit welke door de gemeente wordt aangevuld tot het vastgestelde tarief voor Kinderopvangtoeslag.

